

عنوان مقاله:

بررسی فقهی و حقوقی سقوط قصاص در فرض تحریک موثر مجنی علیه

محل انتشار:

فصلنامه پژوهش حقوق کیفری، دوره 10، شماره 38 (سال: 1401)

تعداد صفحات اصل مقاله: 37

نویسندگان:

حبیب سربانی - دانشجوی دکتری فقه و حقوق جزا و جرم شناسی دانشگاه خوارزمی، تهران، ایران.

اعظم مهدوی پور - استادیار حقوق جزا و جرم شناسی دانشگاه خوارزمی، تهران، ایران.

راحله سید مرتضی حسینی - استادیار حقوق بین الملل دانشگاه خوارزمی، تهران، ایران.

خلاصه مقاله:

مطالعات بزه‌دیده‌شناختی مبتنی بر واقعیات زندگی اجتماعی حاکی از نقش موثر و شتاب دهنده مجنی علیه در بسیاری از جرایم منجر به قتل است. میزان مجازات مجرم نیز بایستی با لحاظ اوضاع و احوال ارتکاب عمل و متناسب با میزان مسئولیت او معین شود؛ در حالی که در قانون مجازات اسلامی، تحریک بزه‌دیده که گاه دارای تقصیر بیشتری نسبت به بزه‌کار است، نقشی در قصاص نداشته و تنها به عنوان یکی از کیفیات مخففه به مجازات‌های تعزیری اختصاص یافته است. این پژوهش درصدد است به روش توصیفی و تحلیلی و با عنایت به بکارگیری دستاوردهای دانش بزه‌دیده‌شناسی و ضرورت پویایی فقه جزایی، موضوع عذر برانگیختگی را مورد بازپژوهی فقهی حقوقی قرار دهد. نتایج حاصل از تحلیل برخی روایات باب قصاص همچون صحیح سلیمان بن خالد و صحیح حلبی با نگرشی نوین، حاکی از نقش تحریک موثر مجنی علیه در سقوط قصاص است. بر اساس یافته‌های این پژوهش ضروری است به شروط عمومی قصاص در ماده ۳۰۱ ق.م.ا تبصره ای اضافه شود که مجنی علیه تنها در صورتی دارای حق قصاص باشد که خود آغازگر تعدی و عامل تحریک جانی نبوده باشد.

کلمات کلیدی:

سقوط قصاص، عذر برانگیختگی، تحریک موثر مجنی علیه، قتل در فراش، تجاوز از حد دفاع شرعی

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1550767>

